

Hallituksen esitys eduskunnalle laaksi kiinteistöverolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kiinteistöverolakia. Kiinteistöveroprosenttien ala- ja ylärajoja ehdotetaan korottaviksi siten, että yleisen kiinteistöveron veroprosentien vaihteluväli nousisi 0,60—1,35 prosentista 0,80—1,55 prosenttiin ja vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,32—0,75 prosentista 0,37—0,80 prosenttiin.

Veroprosenttien ylärajojen nousun johdosta tarkistettiin lisäksi muiden kuin vakituisten asuinrakennusten veroprosentin enim-mäismäärää koskevaa säänöstä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Sitä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2015 toimitettavassa kiinteistöverotuksessa.

PERUSTELUT

1 Nykytila

Kiinteistöverolain (654/1992) nojalla kiinteistön omistaja suorittaa kiinteistön verotusarvon ja kunnassa sovellettavan kiinteistöveroprosentin perusteella lasketun kiinteistöveron kiinteistön sijaintikunnalle. Kiinteistövero määrätään erikseen rakennuksen ja maapohjan osalta.

Kunnat päättävät sovellettavasta kiinteistöveroprosentista laissa säädetyjen vähimäis- ja enimmäisprosenttien rajoissa. Kunnanvaltuuston on vahvistettava vuosittain ainakin yleinen kiinteistöveroprosentti ja vakiitiseen asumiseen käytettävien rakennusten veroprosentti.

Kunta voi myös vahvistaa erillisen veroprosentin muille kuin vakuutuisille asuinrakennuksille, voimalaitosrakennuksille, rakentamattomalle rakennuspaikalle sekä yleishyödyllisen yhteisön omistamalle rakennukselle ja maapohjalle. Jollei erillistä veroprosenttia ole vahvistettu, sovelletaan yleistä kiinteistöveroprosenttia.

Kiinteistöverotukseen on vuoden 2000 jälkeen tehty kahteen otteeseen kiinteistöveron kertymää mainittavammin lisääviä muutoksia.

Vuoden 2010 alusta yleisen kiinteistöveroprosentin, asuinrakennusten kiinteistöveroprosentien ja voimalaitosten kiinteistöveroprosentin vaihteluvälin ala- ja ylärajoja korotettiin nykyiselle tasolle. Muutokset lisäsivät veron tuottoa noin 120 miljoonalla eurolla.

Vuoden 2014 alusta korotettiin rakennusten verotusarvoja rakennusten jälleenhankintarvojen perusteista annetulla valtiorainministeriön asetuksella (847/2013) normaalilain rakennuskustannusindeksin vuosimuutosta vastaavan korotuksen lisäksi 7,14 prosentilla. Vastaavasti korotettiin vesivoimalaitoksen ja sen rakenteiden jälleenhankinta-arvon perusteita edellisestä vuodesta valtiorainministeriön asetuksella (848/2013).

Lisäksi korotettiin rakennusmaan aluehintoja rakennusmaan verotusarvon laskentaperusteista annetulla Verohallinnon päätöksellä (1329/2013) ja alennettiin asuinrakennusten ikäalennusten enimmäismäärää 80 prosentista

70 prosenttiin muuttamalla varojen arvostamisesta verotuksessa annettua lakia (1142/2005). Vähäisessä määrin verotuloja kerryttivät rakentamattomalle rakennuspaikalle pääkaupunkiseudulla ja kehysalueella määrättävän erityisen veroprosentin alarajan korottaminen ja veropohjan laajentaminen sekä tuulivoimalarakennuksen ja -rakennelman ikäalennuksen leikkaus.

Muutokset lisäsivät veron kertymää kaikkiin noin 100 miljoonalla eurolla. Muutokset liittyivät pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelman mukaiseen tavoitteeseen kasvattaa kiinteistöveron osuutta kuntien verotuloista.

Yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluväli on 0,60—1,35. Vuonna 2014 yhteensä 304 Manner-Suomen kunnasta seitsemän soveltaa alinta yleistä kiinteistöveroprosenttia ja ylintä 10 kuntaa. Yleisen kiinteistöveron kiinteistöjen verotusarvolla painotettu keskiarvo on Manner-Suomessa 0,94 prosenttia. Vuonna 2014 laskennallinen kiinteistövero yleisen kiinteistöveroprosentin piiriin kuuluvista rakennuksista on 488 miljoonaa euroa ja maapohjasta 396 miljoonaa euroa.

Vakuutisten asuinrakennusten veroprosentin vaihteluväli on 0,32—0,75. Vuonna 2014 alinta veroprosenttia soveltaa 23 kuntaa ja ylintä yksi kunta. Manner-Suomen keskiarvo verotusarvoilla painotettuna on 0,43 prosenttia. Vuonna 2014 vakuutista asuinrakennuksista kertyy kiinteistöveroa noin 494 miljoonaa euroa.

Kunnanvaltuusto voi määrätä muille asuinrakennuksille yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluvälin rajoissa erillisen kiinteistöveroprosentin, joka voi olla enintään 0,60 prosenttiyksikköä vakuutisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosenttia korkeampi. Vuonna 2014 koko maan verotusarvoilla painotettu keskimääräinen muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti on 1,05 prosenttia ja verokertymä 82 miljoonaa euroa.

Kaikkiaan 90 kuntaa nosti vuodelle 2014 yleistä kiinteistöveroprosenttia ja 87 kuntaa vakuutiseen asumiseen käytettävien rakennusten kiinteistöveroprosenttia.

Veroprosenttien vaihteluvälit, keskimääräiset kiinteistöveroprosentit ja laskennallinen

kiinteistövero vuonna 2014 kohteittain ilmenevät alla olevasta taulukosta.

	Veroprosentti, vaihteluväli	Keskiarvo	Kertymä, milj. euroa	Osuus, %
Yleinen veroprosentti	0,60—1,35	0,94		
— Rakennukset			488	31,69
— Maapohja			396	25,71
Vakituinen asuinrakennus	0,32—0,75	0,43	494	32,08
Muu asuinrakennus	0,60—1,35	1,05	82,2	5,34
Voimalaitos	korkeintaan 2,85	2,72	57	3,70
Rakentamaton rakennuspaikka	1,00—3,00	2,74	14,3	0,93
Yleishyödyllinen yhteisö	0—1,35	0,41	9	0,58
			1 540	100

2 Ehdotetut muutokset

Valtioneuvosto on 3 päivänä huhtikuuta 2014 antamassaan vuosia 2015—2018 koskevassa julkisen talouden suunnitelmassa päättänyt lisätä kuntien kiinteistöverotuloja korottamalla yleisen ja vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosenttien ala- ja ylärajoja.

Veron tuoton kasvu otettaisiin vähennyksenä huomioon valtionosuusperusteissa. Asiasta annettaisiin erillinen esitys.

Veroprosenttien ala- ja ylärajojen korotukset tukevat hallituksen ohjelman mukaista tavoitetta kasvattaa kiinteistöveron osuutta kuntien verotuloista. Kiinteistöveron etuna kunnalliseen tuloveroon verrattuna on verokertymän vakaa ja ennakoitavissa oleva kehitys, veropohjan liikkumattomuus ja sen neutraalisuus sekä veron vähäinen vaikutus talousyksiköiden päättöksentekoon. Kiinteistöverotuksen taso on Suomessa kansainvälisti tarkastellen verrattain matala.

Kiinteistöverolain 11 §:ssä säädetyn yleisen kiinteistöveroprosentin ala- ja ylärajaa ehdotetaan edellä mainitun päättöksen mukaisesti korottettavaksi 0,2 prosenttiyksiköllä ja lain 12 §:ssä säädetyn vakituisten asuinrakennusten veroprosentin ala- ja ylärajaa 0,05 prosenttiyksiköllä.

Muutokset antavat aiheen tarkistaa myös muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosenttia koskevaa lain 13 §:ää. Yleisen kiinteistöveroprosentin ylärajan nousu vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin

ylärajaa enemmän voisi säädelyn muutoin säilyessä ennallaan johtaa siihen, että määräteissään erillisen veroprosentin muille asuinrakennuksille kunta ei enää voisi määrättää tätä veroprosenttia määräämäänsä yleisen kiinteistöveroprosentin (vuoden 2015 alusta enintään 1,55) suuriseksi, koska muiden asuinrakennusten veroprosentti voi olla enintään 1,40 eli enintään 0,6 prosenttiyksikköä kunnan määräämää vakituisten asuinrakennusten veroprosentia korkeampi. Tällainen lopputulos ei ole perusteltua, koska jättämällä erillisen veroprosentin määräämättä kunta saisi halutessaan aikaan sen, että näihin muihin asuinrakennuksiin sovelletaan yleistä kiinteistöveroprosenttia. Lain 13 §:n 1 momenttia ehdotetaan tämän vuoksi tarkistettavaksi siten, että kunta voisi määrättää muiden asuinrakennusten veroprosentin enintään määräämäänsä yleisen kiinteistöveroprosentin suuriseksi sen estämättä, että muiden asuinrakennusten veroprosentti yltäisi vakituisen asuinrakennuksen veroprosentin 0,6 prosenttiyksikköä enemmän.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Vaikutukset julkiseen talouteen

Muutosten arvioidaan lisäävän kiinteistöverotuloja 48 miljoonalla eurolla.

Valtaosa lisäkertymästä, noin 40 miljoonaa euroa, aiheutuisi veroprosenttien alarajojen korotuksesta, jonka johdosta ehdotettua alaraja alempaa veroprosenttia vuonna 2014

soveltavat kunnat joutuisivat korottamaan veroprosentinsa vähintään uudelle alarajalle. Mainitusta 40 miljoonasta eurosta vajaat 17 miljoonaa euroa kertyisi asuinrakennuksista ja runsaat 23 miljoonaa euroa yleisen kiinteistöveroprosentin alaisista rakennuksista ja maapohjasta.

Veroprosentien alarajojen korotus edellyttää kaikkiaan 63 kunnan tarkistavan yleistä kiinteistöveroprosenttia tai vakinuisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosenttia. Yleisen kiinteistöveroprosentin alarajan korotuksen johdosta kuuden kunnan olisi lisäksi korottettava muun kuin vakinuisen asuinrakennuksen veroprosenttia.

Alarajojen korotuksen vaikutukset painottuvat voimakkaasti pieneen joukkoon kuntia. Mainituista 63 kunnasta kymmenen kunnan osuus alarajojen korotuksesta johtuvasta verotulojen lisäyksestä on runsaat 90 prosenttia ja yksin Espoon osuus noin 54 prosenttia. Alarajojen korotuksen euromääritset vaikutukset mainituissa kymmenessä kunnassa ovat seuraavat (määrität miljoonia euroja, laskettu vuoden 2014 kiinteistöverotuksen tietojen perusteella):

Espoo	20,6
Helsinki	6,2
Vantaa	2,2
Turku	1,9
Rauma	1,0
Kauniainen	0,8
Tuusula	0,7
Nurmijärvi	0,5
Kirkkonummi	0,4
Eurajoki	0,4

Veroprosentien ylärajojen korotus antaa kunnille mahdollisuuden korottaa kiinteistöveroprosenteja yli nykyisten enimmäismäärien. Ylärajojen korotuksen johdosta kuntien kiinteistöverotulojen arvioidaan kasvavan noin kahdeksalla miljoonalla eurolla, mikä aiheutuisi lähes yksinomaan yleisen kiinteistöveroprosentin korotuksesta. Koska vaikutukset riippuvat kuntien omista tulevista päättöksistä, arvioon liittyy epävarmuutta. Arviot toteutuu esimerkiksi siinä tapauksessa, että ylärajaa nyt soveltavat kunnat nostavat veroprosenttinsa uudelle ylärajalle. Näin ei vältämättä kattavasti tapahdu, mutta toisaalta on

aiheellista olettaa, että osa nykyisin ylärajan alapuolella olevista kunnista nostavat veroprosenttiaan nykyistä ylärajaa ylemmäs.

Vakinuisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin ylärajan korotus antaa korotusmahdollisuutta hyödyntäville kunnille lisäksi mahdollisuuden korottaa siihen kytkeytyvää muiden kuin vakinuisen asuinrakennusten kiinteistöveroprosenttia. Vaikutus verotuloihin olisi hyvin vähäinen.

Ehdotuksella, jonka mukaan kunnanvaltuusto voisi määrättää muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentiksi aina vähintään kunnanvaltuiston määräämän yleisen kiinteistöveroprosentin suuruiseksi, ei ole laskettu olevan vaikutusta. Saman vaikutuksen kuin korottamalla muiden asuinrakennusten veroprosentin yleisen kiinteistöveroprosentin tasolle nämä kunnat saisivat aikaan jo nykyistenkin säädösten nojalla jäätmällä muiden asuinrakennusten veroprosentin määräältä, jolloin niihin sovellettaisiin kunnan yleistä kiinteistöveroprosenttia.

3.2 Vaikutukset kiinteistönomistajille

Kiinteistöveroprosenttien korotukset kohdistuvat kiinteistöjen omistajille.

Yleisen kiinteistöveroprosentin alarajan korotus 0,6 prosentista 0,8 prosenttiin lisää maapohjasta sekä yleisen kiinteistöveroprosentin piiriin kuuluvista rakennuksista suoritettavan kiinteistöveron määrää kolmanneksella nyt alarajaa soveltavassa seitsemässä kunnassa, joita ovat muun muassa Espoo ja Kauniainen. Muissa uutta alarajaa alempaa veroprosenttia soveltavassa 36 kunnassa nousu on keskimäärin runsaat 10 prosenttia.

Kiinteistövero on tuloverotuksessa vähennyskelpoinen, jos kiinteistöä käytetään elinkeinotoiminnassa, maatalataloudessa tai muussa tulonhankinnassa. Osakeyhtiömuitosten yritysten kiinteistöverokustannuksen nousu vaikuttaa verojen jälkeiseen tulokseen yhteisöverokantaa vastaavaa osaa pienemmällä määrellä. Yhteisöveron tuotto vähenee vastavasti.

Vakinuisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin alarajan nousu lisää asuinrakennuksesta suoritettavan kiinteistöveron määrää eniten, 16 prosentilla, alarajaa nyt soveltavassa 23 kunnassa. Muissa uutta alarajaa

alempaa veroprosenttia soveltavassa 15 kunnassa nousu olisi keskimäärin 5,5 prosenttia. Rakennuksen verotusarvo määräytyy koko maassa yhtenäisesti laskennallisen jälleen-hankinta-arvon ja siitä tehtävien ikäalennusten perusteella, eikä riipu alueen hintatasosta. Vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveroprosentin nousun vaikutus asumiskustannukseen on siten sama alueesta riippumatta.

Maapohjan verotusarvot puolestaan vaihtelevat alueittain, ja haja-asutusalueilla ne ovat matalampia kuin kasvukeskuksissa, joissa markkinahinnat ovat korkeammat. Yleisen kiinteistöveroprosentin, jota sovelletaan myös asuinkiinteistöjen maapohjaan, korottaminen vaikuttaa siten kotitalouksien kiinteistöveron määrään eri tavalla kunnasta tai sen alueesta riippuen.

Eniten muutokset lisäävät asumiskustannuksia korkean hinta-alueen kunnissa, joissa sekä yleinen että vakituisen asuinrakennuksen veroprosentti on nyt alarajalla. Näitä ovat aiemmin mainitut Espoo ja Kauniainen. Tontin ja rakennuksen verotusarvoista riippuen pientalokiinteistön kiinteistöverorasitus voi enimmillään nousta yli neljänneksellä. Kerrostaloyhtiöissä, joissa rakennuksen osuus koko kiinteistön verotusarvosta on keskimäärin pientalokiinteistöjä suurempi, vaikutus jäisi pienemmäksi.

Kiinteistöveron korotusten tulonjakovaikutuksista ei voida tehdä kotitaloustasoisia laskelmia, koska asunto-osakeyhtiöissä kiinteistövero peritään yleensä hoitovastikkeessa, eikä tietoja veron osuudesta ole saatavissa Verohallinnon tai Tilastokeskuksen aineistoista. Koska kiinteistövero on suhteellinen, veron osuus käytettävässä olevista tulosta samanarvoisesta rakennuksesta on pienituloiselle suhteellisesti suurempi kuin suurituloiselle. Toisaalta hyväituloisten kiinteistöt ovat usein arvoltaan kalliimpia ja siten veron määrä on suhteellisellakin verokannalla suurempi kuin pienituloisilla.

4 Asian valmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainministeriössä. Esitysluonnoksesta ovat antaneet lausuntansa seuraavat viranomaiset ja järjestöt: työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö, Verohallinto, AKAVA ry, Asunto-, toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Espoon kaupunki, Kauniaisten kaupunki, Keskuskauppakamari, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Suomen Kiinteistöliitto ry, Suomen Kuntaliitto ry, Suomen Omakotiliitto ry, Suomen Yrittäjät ry, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry ja Veronmaksajain Keskusliitto ry.

Esitys on käsitelty kunnallistalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa.

5 Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Kiinteistöverolain 11 §:n 4 momentin mukaan kunnan tulee ilmoittaa määräämänsä kiinteistöveroprosentit Verohallinnolle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17 päivänä. Esitys olisi käsiteltävä eduskunnassa niin hyvissä ajoin, että kunnat voivat määräätä ja ilmoittaa kiinteistöveroprosentit Verohallinnolle mainitussa ajassa.

6 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian. Lakia sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuodelta 2015 toimitettavassa kiinteistöverotuksessa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiyhdistus:

Laki

kiinteistöverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kiinteistöverolain (654/1992) 11 §:n 3 momentti, 12 §:n 1 momentti ja 13 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 11 §:n 3 momentti ja 12 §:n 1 momentti laissa 969/2009 sekä 13 §:n 1 momentti laissa 476/1998, seuraavasti:

11 §

Yleinen kiinteistöveroprosentti

Kunnanvaltuoston määräämää *yleistä kiinteistöveroprosenttia* sovelletaan tämän lain mukaan veronalaisiin kiinteistöihin, jollei 12—14 §:stä muuta johdu. Yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi on määrättävä vähintään 0,80 ja enintään 1,55.

13 §

Muiden asuinrakennusten veroprosentti

Kunnanvaltuusto voi määrättää 11 §:ssä mainitun vaihteluvälin sisällä erikseen veroprosentin rakennuksille, joiden huoneistojen pinta-alasta yli puolta käytetään pääasiassa muuhun asumiseen kuin 12 §:ssä tarkoitettuun vakituiseen asumiseen. Tämä veroprosentti voidaan määrättää enintään 0,60 prosenttiyksikköä korkeammaksi kuin pääasiassa vakituiseen asumiseen käytettävien rakenヌusten veroprosentti tai, jos näin laskettu veroprosentti on kunnanvaltuoston määräämää yleistä kiinteistöveroprosenttia korkeampi, enintään kunnanvaltuoston määräämän yleisen kiinteistöveroprosentin suuruiseksi.

12 §

Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti

Kunnanvaltuusto määräää pääasiassa vakituiseen asumiseen käytettävien rakennusten veroprosentiksi vähintään 0,37 ja enintään 0,80.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2015 toimitettavassa kiinteistöverotuksessa.

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 2014

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Valtiovarainministeri *Antti Rinne*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

Laki

kiinteistöverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* kiinteistöverolain (654/1992) 11 §:n 3 momentti, 12 §:n 1 momentti ja 13 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 11 §:n 3 momentti ja 12 §:n 1 momentti laissa 969/2009 sekä 13 §:n 1 momentti laissa 476/1998, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

11 §

Yleinen kiinteistöveroprosentti

Kunnanvaltuoston määräämää *yleistä kiinteistöveroprosentia* sovelletaan tämän lain mukaan veronalaisiin kiinteistöihin, jollei 12—14 §:stä muuta johdu. Yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi on määritettävä vähintään 0,60 ja enintään 1,35.

12 §

Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti

Kunnanvaltuusto määräää pääasiassa vakiutiseen asumiseen käytettävien rakennusten veroprosentiksi vähintään 0,32 ja enintään 0,75.

13 §

Muiden asuinrakennusten veroprosentti

Kunnanvaltuusto voi määräätä 11 §:ssä mainitun vaihteluvälin sisällä erikseen veroprosentin rakennuksille, joiden huoneistojen pinta-alasta yli puolta käytetään pääasiassa muuhun asumiseen kuin 12 §:ssä tarkoitettuun vakituiseen asumiseen. Tämä veroprosentti voidaan määräätä enintään 0,60 prosenttiyksikköä korkeammaksi kuin pääasiassa vaki-

Ehdotus

11 §

Yleinen kiinteistöveroprosentti

Kunnanvaltuoston määräämää *yleistä kiinteistöveroprosenttia* sovelletaan tämän lain mukaan veronalaisiin kiinteistöihin, jollei 12—14 §:stä muuta johdu. Yleiseksi kiinteistöveroprosentiksi on määritettävä vähintään 0,80 ja enintään 1,55.

12 §

Vakituisten asuinrakennusten veroprosentti

Kunnanvaltuusto määräää pääasiassa vakiutiseen asumiseen käytettävien rakennusten veroprosentiksi vähintään 0,37 ja enintään 0,80.

13 §

Muiden asuinrakennusten veroprosentti

Kunnanvaltuusto voi määräätä 11 §:ssä mainitun vaihteluvälin sisällä erikseen veroprosentin rakennuksille, joiden huoneistojen pinta-alasta yli puolta käytetään pääasiassa muuhun asumiseen kuin 12 §:ssä tarkoitettuun vakituiseen asumiseen. Tämä veroprosentti voidaan määräätä enintään 0,60 prosenttiyksikköä korkeammaksi kuin pääasiassa

tuiseen asumiseen käytettävien rakennusten veroprosentti.

vakituiseen asumiseen käytettävien rakennusten veroprosentti *tai, jos näin laskettu veroprosentti on kunnanvaltuiston määräämää yleistä kiinteistöveroprosenttia korkeampi, enintään kunnanvaltuiston määräämän yleisen kiinteistöveroprosentin suuruiseksi.*

Tämä laki tulee voimaan pääväenä kuuta 20.

Tätä lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2015 toimitettavassa kiinteistöverotuksessa.
